

## Vježba br. 1: Osnovne korištenja Linux operacijskog sustava

### Upoznavanje s operacijskim sustavom

Zadatak 1) Logirajte se u konzoli (npr. Ctrl+Alt+F1).

Zadatak 2) Provjerite i zapišite detalje operacijskog sustava koji pokreće vaše računalo (vrstu, distribuciju, verziju, jezgru) naredbama:

```
lsb_release -a  
hostnamectl  
uname -a
```

Zadatak 3) Provjerite i zapišite ime računala naredbom:

```
hostname
```

Zadatak 4) Provjerite vaše korisničko ime naredbom:

```
whoami
```

Zadatak 5) Ispišite trenutno prijavljene korisnike pomoću naredbe:

```
who -u
```

Zadatak 6) Zapišite informacije o raspoloživom prostoru na lokalnim particijama (diskovima, pogonima) koristeći naredbu:

```
df -h
```

Zadatak 7) Ispišite putanju i ime vašeg trenutnog radnog direktorija pomoću naredbe:

```
pwd
```

Zadatak 8) Prebrojite poddirektorije i datoteke vašeg matičnog direktorija koristeći naredbu:

```
ls
```

Zadatak 9) Pokrenite naredbu:

```
ls -la
```

Objasnite razliku u prikazu u odnosu na prethodni zadatak.

Zadatak 10) Izvršite promjenu aktivnog direktorija koristeći naredbu:

```
cd .. (pomiče se u direktorij iznad trenutnog);  
cd / (pomiče se u korjenski direktorij);  
cd $HOME ili cd ~ (povratak u matični direktorij).
```

Trenutni aktivni direktorij možete uvijek provjeriti naredbom: `pwd`

Zadatak 11) Odredite i zapišite standardnu strukturu direktorija Linux operacijskog sustava (direktorije ispod korjenskog) koristeći naredbe:

```
ls, cd i pwd.
```

Nakon izvršenja zadatka vratite se u vaš matični direktorij.

Zadatak 12) Analizirajte i navedite koje informacije dobijemo izvršenjem naredbe:  
uptime

Zadatak 13) Provjerite vrijeme i datum sustava naredbom:  
date

Zadatak 14) Objasnite rezultat izvršenja naredbe:  
date > vrijeme.txt

Zadatak 15) Provjerite aktivne procese naredbom:  
ps -aux

Zadatak 16) Obrišite ekran naredbom:  
clear

Zadatak 17) Pokrenite i analizirajte sljedeće dvije naredbe:  
ps -aux | grep *vaše-korisničko-ime*  
pstree -p  
Objasnite razliku u odnosu na naredbu iz prethodnog zadatka.

**Napomena:** svaku naredbu možete detaljnije upoznati pozivajući računalni priručnik:  
man ime\_naredbe

#### Rukovanje s datotekama i direktorijima

Zadatak 18) Smjestite se u matični direktorij, u njemu kreirajte novi direktorij imenom Proba, te izvršite provjeru učinjenog sljedećim naredbama:

```
cd $HOME  
mkdir Proba  
cd Proba  
pwd  
cd ..  
pwd
```

Zadatak 19) Obrišite novostvoreni direktorij naredbom:  
rmdir Proba

Zadatak 20) Obrišite datoteku vrijeme.txt (stvorenju u 14. zadatku) naredbom:  
rm vrijeme.txt

Zadatak 21) Kreirajte niz poddirektorija (123/456/789) u svom matičnom direktoriju:  
cd ~  
mkdir -p 123/456/789

Zadatak 22) Obrišite direktorij 123 koji nije prazan i sve njegove poddirektorije (456/789) naredbom:  
rm -R 123

Zadatak 23) Smjestite se u matični direktorij te kopirajte datoteku `.bash_history` u novu pod nazivom `priv1` na sljedeći način:

```
cp .bash_history priv1
```

Zadatak 24) U matičnom direktoriju kreirajte poddirektorij `test` te u njega premjestite datoteku `priv1` pod nazivom `priv2`:

```
mkdir test
```

```
mv priv1 test/priv2
```

Zadatak 25) Obrišite datoteku `priv2` u poddirektoriju `test`:

```
rm test/priv2
```

Nakon toga obrišite prazan direktorij `test`.

Zadatak 26) U matičnom direktoriju kreirajte poddirektorij s imenom vašeg razreda i grupe (npr. 4Aa ili 4Bb ili 4Cc, itd) te u poddirektoriju kreirajte datoteku s vašim prezimenom i imenom (tipa `prezime_ime.txt`) u kojoj će biti zapisano trenutno vrijeme i datum.

Zadatak 27) Provjerite i zapišite vrstu datoteke `.bash_history` naredbom:

```
file .bash_history
```

Zadatak 28) Provjerite sadržaj datoteke `.bash_history` naredbom:

```
cat .bash_history
```

Što sadrži navedena datoteka?

Zadatak 29) Proučite i objasnite naredbe `more`, `less` i `diff` koristeći raspoloživu dokumentaciju te sistemski priručnik (`man` stranice).

Zadatak 30) Proučite i objasnite sustav dozvola nad datotekama i direktorijima u Linux/Unix operacijskom sustavu te naredbe `chmod` i `chown`.